

Overweging zondag 16 april 2023 in de Jongerenkerk Venlo. De ongelovige Thomas.

In de Goede Week zat ik 's ochtends na het melken aan tafel bij twee vrijgezellen en hun schoonzus. Allen ver in de 70. Waar ze niet aan twifelen is dat zij door willen blijven gaan met het houden van hun 80 koeien ook al gaat het wat minder met hun gezondheid, maar ja wat wil je op zo'n leeftijd. Maar toen het gesprek ging over de Goede Week en dat ik verder in die week geen tijd meer had vanwege de vieringen die op stapel stonden, zei de oudste, 78 jaar oud, ik betwijfel of er wel een God is, ik weet het allemaal niet meer wat ik geloven moet.

De schoonzus reageerde daarop: een hemel daar geloof ik sowieso niet meer in. Als ze zeggen dat het daar zo goed is, waarom komt ons dat dan niemand vertellen? Ik geloof dat er als we dood is niets meer is.

Ik zei: ik geloof wel dat er iets is na de dood. Wat en hoe dat weet ik ook niet en zeker weten doe ik het ook niet. Wist ik het zeker of wisten wij het zeker dan is het geen geloven meer.

Twijfel, het niet zeker weten, het niet kunnen geloven We bevinden ons vandaag in goed gezelschap nl. bij Thomas. Die Thomas die ook twijfelt als hij de verhalen van zijn vrienden hoort over dat ze Jezus gezien hebben.

Thomas zit nog teveel in rouw. Hij heeft de gebeurtenissen van de afgelopen weken nog niet verwerkt of kunnen verwerken en heeft even een time-out genomen. Zich afgezonderd en was niet bij zijn vrienden toen die Jezus herkenden.

En hij maakt zijn vrienden deelgenoot van zijn twijfel.

Juist door er niet te zijn bij die keer waarop de vrienden zeggen Jezus gezien te hebben, kan Thomas nu aan hen kritische vragen stellen! Vanwege die kritische twijfel wordt hij 'de ongelovige Thomas' genoemd. Daarin klinkt voor velen iets van afkeuring door. "Doe niet

zo flauw. Geloof het toch!”

Anderen herkennen zich in hem : “Die kritische Thomas is een van ons”.

Zijn ongeloof voor zomaar een bewering “Wij hebbende Heer gezien”, wekt ook bewondering. Zijn ongeloof is geen gebrek aan geloof in Jezus.

Zijn ongeloof betreft de kritiekloze vreugde van de anderen.

Juist omdat hij zo intens geloofde in Jezus, op Hem zijn vertrouwen stelde, zoveel van Hem hield dat hij bereid was met Jezus te sterven... daarom heeft Thomas het er moeilijk mee als er zo gemakkelijk “Alleluia, Jezus leeft”, geroepen wordt.

Jezus is toch een smadelijke dood gestorven; ze hebben hem allemaal - ja ook Thomas zelf - hem in de steek gelaten. De vrouwen hebben hem in een graf gelegd en iedereen is teruggegaan naar huis. Daar zitten ze als bange wezels bij elkaar.

Wat de joodse leiders Jezus hebben aangedaan, zouden ze dat ook hen niet kunnen aandoen? Leerling van Jezus zijn is en blijft gevaarlijk.

Thomas weet van het gevaar en Hij weet van het kruis van Jezus: “Als de Heer zich te zien geeft dan wil ik zijn wonden kunnen betasten, mijn hand in zijn doorboorde hartstreek leggen. Dan zal ik Hem geloven. Voor die Heer heb ik mijn leven over”.

Vraagt Thomas te veel? Had hij niet beter met de anderen in de vreugde kunnen delen? Thomas tast het geloven van de anderen af. Weet je zeker dat de Heer die jullie zagen, ook de Gekruisigde is? De vreugde van Pasen mag het verdriet om Goede Vrijdag niet verdringen! Die Thomas ontuchttert de andere apostelen.

Door hem gaan ze zichzelf ook vragen stellen. Thomas vraagt het ook aan ons:

“Geloof jij klakkeloos wat je hoort?” Geloven betekent voor Thomas niet 'voor waar aannemen’, maar “je overgeven en toevertrouwen aan iemand die voortaan jouw leven bepaalt”. Is dat ook voor ons de betekenis van geloven?

Vandaag horen we het verhaal van acht dagen later want dan zijn de twaalf compleet bijeen. Thomas is er ook. Ook deze dag verschijnt de

Heer in hun midden. Jezus nodigt Thomas uit: “betast mijn wonden, leg je hand in mijn hartstreek. Wees niet langer ongelovig, maar gelovig”.

Thomas roept uit: “Mijn Heer en mijn God”. “Ik geef mij aan u gewonnen. Ik geloof.”

Deze kortste geloofsbelijdenis is het fundament van elke andere getuigenis.

Door deze woorden wordt het getuigenis van de twaalf volledig. Nu de Gekruisigde en de Verrezene één zijn, wordt het geloofwaardig en betrouwbaar dat God in Jezus zijn Leven gevende Tegenwoordigheid schenkt.

Paus Gregorius de Grote zei - eind zesde eeuw - in een preek: “Het ongeloof van de apostel Thomas is voor ons van groter nut dan het geloof van de andere apostelen.” Thomas wordt als twijfelende en tastend zoekende gelovige de eerste die door Jezus gebracht wordt tot het geloof in de verrijzenis: “Mijn Heer en mijn God.”

Er staat niet dat Thomas op Jezus toeloopt en hem aanraakt. Thomas raakt Jezus niet aan als zou Jezus een uit de dood teruggekeerd lichaam hebben. Zo iets als een levend lijk. De aardse Jezus laat zich op een heel nieuwe manier ontmoeten. Hij is ook geen geest, geen denkbeeld in de hoofden en de harten van de apostelen zoals zij misschien voor de eerste keer de Heer zagen.

Thomas is de eerste die inziet dat Jezus is op een volstrekt nieuwe wijze aanwezig: een mens in wie Gods liefde, licht en warmte zichtbaar, tastbaar en ervaarbaar wordt.

Paus Gregorius zegt heel mooi : “Terwijl Thomas een echt mens aanschouwt, verkondigt hij met luide stem de God die hij niet kon zien.”

Wij kunnen God nooit zien; wij zullen ook de Gekruisigde en de Verrezene nooit zien.

Toch kunnen wij Jezus in zijn tegenwoordigheid ontmoeten. Waar licht, warmte, liefde doorbreekt, waar mensen toekomst zien en

perspectief hebben op een goed en gezond en gaaf leven, daar is God aanwezig. Maar tegelijkertijd moeten we ook zeggen: het kan pas licht worden wanneer wij duisternis verdrijven; het wordt pas warm als we de koude en de kilte van alles wat dodelijk is uit het leven wegdoen; het leven kan pas bloeien als we leed en verdriet uit onze wereld bannen. Geen Pasen zonder Goede Vrijdag; geen Verrezen Christus zonder dood aan het kruis.

Dat is de realiteit van het geloof : waar wij in Jezus' geest streven naar waarachtige menselijkheid , daar verschijnt het goddelijke in ons midden. Maar deze nieuwe menselijkheid moet altijd gewonnen worden op onze oude onmenselijkheid en middelmatigheid. Waar in Jezus' Naam leed en verdriet effectief bestreden worden kunnen ook wij zeggen: “Mijn Heer en mijn God. U bent in ons midden opgestaan”.

De vraag blijft: gelooft ik, geloof jij dit zelf ook ?

Het gesprek aan de boeren-keukentafel ging nog een tijdje door. Ze merkten dat ik er op een of andere manier anders in stond dan zij. Maar ook met mijn twijfels en het niet zeker weten. Misschien dat ze er die dag of de dagen erna nog eens over nagedacht hebben. Ik weet het niet. Ik hoef ze ook niet te overtuigen want dat helpt niet. Twijfel is ook een goede eigenschap. Wellicht zit daar meer geloof onder dan bij de betweters die weten het zeker te weten want daar is geen ruimte voor het je stellen van vragen.

Mag zo ons twijfelend geloof groeien Thomas heeft ons laten zien dat we er alleen maar rijker van worden.

Dat het zo mag zijn.